

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 810/18

לפני: כבוד הנשיאה א' חיות

המערערים: 1. שמעון בלול
2. אסתר בלול

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל - היחידה הארצית לשומה

ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום
18.1.2018 בת"א 18315-10-17 שניתנה על ידי כבוד
השופטת י' טרוסי

בשם המערערים: עו"ד ערן ערבה

פסק-דין

זהו ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת י' טרוסי),
מיום 18.1.2018 בע"מ 18315-10-17 שלא לפסול עצמו מלדון בעניינם של המערערים.

1. המשיבה הוציאה למערערים שומה לפי סמכותה מכוח פקודת מס הכנסה [נוסח
חדש] לשנות המס 2011-2010 (להלן: שומה שלב ב'). על שומה זו ערערו המערערים
לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו. במקביל, הגישה המשיבה בקשה לעקל את
רכושם של המערערים להבטחת תשלום המס על פי שומה אחרת שנערכה למערערים
עבור השנים 2013-2010 (להלן: שומה שלב א'). בסמוך לאחר הגשת הבקשה ניתן צו
עיקול במעמד צד אחד וביום 11.12.2016 קיבל בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו
(השופטת י' טרוסי) את הבקשה, למעט לגבי רכוש שהצדדים הגיעו לגביו להסכמה
נפרדת. בקשת רשות לערער שהוגשה על החלטה זו נדחתה על ידי (רע"א 1367/17
בלולו נ' היחידה הארצית לשומה – מדינת ישראל (18.7.2017)). בהמשך לכך הגישו
המערערים בקשה לפסול את המותב מלדון בערעור על שומה שלב ב', לנוכח ההחלטה

בבקשה להטלת עיקולים. נטען כי במסגרת החלטה זו הובעה דעה באשר לסבירות שומת המס ובאשר למערער 1 באופן המקים חשש למשוא פנים בניהול המשפט.

2. ביום 18.1.2018 דחה בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו (השופטת י' טרוטני) את הבקשה. בית המשפט עמד על כך שהעובדה כי שופט דן והכריע בעניין מסוים אין בה לבדה כדי להקים חשש ממשי למשוא פנים, כי על הטוען לכך להראות כי דעתו של השופט "נעולה", וכי דברים אלה נכונים בפרט שעה שמדובר בהחלטה שעניינה סעד זמני, כבעניין שלפניי. הוטעם כי קביעות במסגרת בקשה למתן סעד זמני הן לכאוריות בלבד, ולכן בפני הצדדים עדיין פתוחה האפשרות לשכנע את בית המשפט אחרת על בסיס התשתית הראייתית. עוד צוין כי קיימים יתרונות מוסדיים ודיוניים לכך ששופט שנחשף לתיק ולשאלות שהוא מעורר במסגרת דיון בסעד זמני ימשיך לדון בהליך עד להכרעה סופית בו. לגופו של עניין נקבע כי עיון בהחלטה בעניין העיקולים מעלה כי דעתו של המותב אינה "נעולה". נפסק כי בסוגיות המרכזיות שעומדות להכרעה במסגרת ההליך מושא ערעור זה נקבע בהחלטה בעניין העיקולים כי הממצאים בה התבססו על התשתית הראייתית שהוצגה בשלב הנוכחי, וכי המערערים רשאים להציג ראיות שיש בהן כדי להפריך את המסקנות שנקבעו. על כן נפסק כי "ניכר מההחלטה [בעניין העיקולים] שהקביעות בה היו מסויגות להליך של סעד זמני, שהיו לכאוריות בלבד ושניתנו על סמך על [כך במקור] הראיות החלקיות שהוצגו באותה מסגרת". עוד קבע בית המשפט כי אין חפיפה מלאה בין התשתית הראייתית שנבחנה בהחלטה הקודמת ובין התשתית הראייתית הקיימת בערעור מושא ההליך דנן, וכי עיקר המחלוקת בהליך זה היא משפטית. לעניין אחרון זה הוטעם כי דיון בשאלה משפטית בהליך קודם אינו מקים כשלעצמו חשש ממשי למשוא פנים וכי שינוי עמדה משפטית הוא אפשרי, בפרט מקום שבו קיימות ראיות חדשות. לסיכום נקודה זו ציין בית המשפט כי הגם שהמערערים אינם שבעי רצון מההחלטה בעניין העיקולים, הדרך להשיג עליה היא בדרכים הקבועות לכך בחוק, כפי שאכן נעשה. עוד נפסק כי מכל מקום יש לדחות את הבקשה בשל השיהוי שנפל בהגשתה. צוין כי ההליך הועבר לטיפולו של המותב ביום 17.12.2017 וביום 20.12.2017 נקבע שקדם משפט יתקיים בתיק ביום 2.1.2018. ואולם, המערערים העלו את הבקשה לראשונה בדיון קדם המשפט. נפסק כי חרף טענות המערערים כי הגישו את הבקשה מושא ערעור זה ערב ישיבת קדם המשפט, עיון בנט המשפט מעלה כי זו הוגשה לאחר הדיון בקדם המשפט. לכך הוסף כי המערערים היו מיוצגים הן בהליך הנוגע לעיקולים, הן בהליך הנוכחי על ידי אותו בא כוח, שהיה מודע להחלטות הקודמות. נקבע כי לא הייתה "הצדקה לכך שהמערערים המתונו עם בקשת הפסלות עד לערב הדיון, שעה שהיו יכולים להגיש אותה בסמוך להחלטה על ניתוב התיק".

לבסוף, ציין בית המשפט כי בסיום ישיבת קדם המשפט, ולנוכח השאלה שהופנתה לבא כוח המשיבה, אם המדינה תעמוד על פסיקת הוצאות לטובתה, יצא "קצפו של ב"כ המערערים [...] והוא הביע את מורת רוחו כפי שהדברים קיבלו ביטוי בפרוטוקול הדיון". לעניין זה הוטעם בהחלטה כי השאלה שהופנתה לבא כוח המשיבה "לא הייתה אלא שאלת הבהרה ולא היה בה משום דרבון כזה או אחר [...] לבקש הוצאות".

3. מכאן הערעור שלפניי. לדברי המערערים עיקר המחלוקת הטעונה הכרעה בהליך העיקרי דנן זהה לשאלות שעלו במסגרת ההחלטה בעניין העיקולים, וכי נוכח הקביעות העובדתיות וממצאי המהימנות שנקבעו לגבי המערער, קיים חשש ממשי למשוא פנים מצד בית המשפט וברי כי דעתו "ננעלה". למצער, סבורים המערערים כי יש לקבל את הערעור מחמת מראית פני הצדק. לדבריהם קיימת חפיפה ממשית בשאלות עובדתיות שהוכרעו בהליך בעניין העיקולים הדורשות הכרעה גם בהליך העיקרי דנן. המערערים מוסיפים כי בפרוטוקול ישיבת קדם המשפט אין זכר להתנהגות או לאמירה שאינה ראויה מצד בא כוחם, וכי בית המשפט נהג איפה ואיפה שעה שקבע כי בקשת המערערים הוגשה בשיהוי, ואילו למשיבה איפשר פרק זמן של 14 ימים – שהוא פרק זמן זהה לתקופה שלגביה נקבע כי המערערים פעלו בשיהוי – למתן תשובה לבקשה.

4. לאחר שעיינתי בערעור ובנספחיו באתי לידי מסקנה כי דינו להידחות באין כל עילה לפסילת המותב. ראשית, כפי שקבע בית משפט קמא בצדק, המערערים השתהו בהעלאת טענת הפסלות שאותה היו יכולים להעלות לפני ישיבת קדם המשפט, וטעם זה לבדו מצדיק את דחיית ערעורם (ע"א 64/18 פלונית נ' פלונית, פסקה 5 (25.1.2018)). העובדה שבית המשפט קצב למשיבה פרק זמן של 14 ימים להגשת תשובה לבקשה אין בה כדי לשנות ממסקנה זו שכן שאלת השיהוי נבחנת באשר למשך הזמן שחלף מהמועד שבו נודע למבקש על עילת הפסלות שהוא טוען לה ועד למועד שבו הוגשה הבקשה. משכך הזמן שניתן למשיב להגיב על הבקשה אין לו כל רלוונטיות בהקשר זה. שנית, אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט הדוחה את בקשת הפסלות. גם לגופם של דברים, כבר נפסק לא אחת כי הבעת דעה של בית המשפט בהליך קודם היא כשלעצמה אינה מקימה חשש ממשי למשוא פנים, ועל הטוען לקיומו של חשש כזה להראות כי דעתו של בית המשפט "נעולה" במובן זה שהוא איננו פתוח עוד לשכנוע. הוא הדין באשר למותב שדן בהחלטת ביניים (ע"א 10936/05 זאיד נ' ג'אעוני, פסקה 4 (27.12.2015)). עיון בהחלטה הנוגעת לעיקולים מעלה כי בית המשפט חזר והדגיש כי

הקביעות העובדתיות לעניין זה מבוססות על התשתית הראייתית שהונחה בפניו באותו השלב (ראו בפסקאות 39, 44, 50, 54, 58 ו-61 להחלטה בעניין העיקולים). על דברים אלה חזר בית המשפט גם בהחלטה מושא הערעור דנן, תוך שציין באופן ברור ומפורש כי דעתו פתוחה לשינוי ככל שיעלה בידי המערערים להצביע על טיעונים חדשים או על ראיות נוספות. קביעה זו של בית משפט קמא נושאת עמה משקל משמעותי המטה את הכף אל עבר דחיית הערעור (ע"א 10007/17 דדון נ' אלמקייס, פסקה 6 (11.1.2018)).

אשר על כן, הערעור נדחה. משלא הוגשה תשובה אין צו להוצאות.

ניתן היום, י"ד באדר התשע"ח (1.3.2018).

ה נ ש י א ה